

ENERGIA-ALAN ENNAKOINTIKLUSTERIN KOKOUS

AIKA	3.2.2026 klo 9.08 - 11.33.
PAIKKA	Ammattiopisto Lappia, Maaseutuyrittäjyyden osaamiskeskus, Kätkävaarantie 69, 95340 Loue (Tervola)
OSALLISTUJAT	Rasi Mikko, Ellappi Oy, pj Palokangas Tuomo, Ammattiopisto Lappia, ennakoitivastaava Moisanen Mirva, Ammattiopisto Lappia, ennakoitivastaava Alho Paula, Pohjois-Suomen elinvoimakeskus Hannula Matti, Napapiirin Energia ja Vesi Oy Heinonen Pirkko, Meri-Lapin työllisyysalue Hemmilä Joni, Napapiirin Energia ja Vesi Oy Isometsä Jouko, Lapin AMK Jaakola Jari, Rovakairan Verkonrakennus Oy Koskinen Tommi, Inergia Oy Kuisma Petri, Lapin AMK Kusmin Heikki, Kemijoki Oy Linjakumpu Hannu, Lapin elinvoimakeskus Nelimarkka Merja, Tornion Energia Pekonen Arto, Muonion Sähköosuuskunta Pelimanni Tiina, Pohjois-Suomen elinvoimakeskus Peurasaari Jouni, Kemin Energia ja Vesi Oy Piisilä Juha, Lapin liitto Poikajärvi Juho, Rovaseudun työllisyysalue Puominen Hannu, Lapin elinvoimakeskus Rantala Sakke, Tornionlaakson Sähkö Saariniemi Jarmo, Ammattiopisto Lappia Salmikivi Kari-Pekka, REDU Stark Raimo, REDU Tammela Antti, Caverion Industria Oy Tikanmäki Maria, Lapin AMK Tuisku Ritva, Lapin elinvoimakeskus Vuorma Teemu, Neve Oy Zitting-Huttula Tarja, Kemijoki Oy, varapj

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus: osallistujat, kokouksen sihteerin valinta

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.08.

Todettiin osallistujat.

Sovittiin, että Mirva Moisanen toimii sihteerinä.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja 1.10.2025

Merkittiin tiedoksi.

Lappian Louen toimipisteen yleisesittely, Jarmo Saariniemi

Visio: Loue on Lapin Fiskars 2033.

Koulutusalat: maatalous, metsä, puutarha ja eläintenhoito. Huoltovarmuuden näkökulmasta elintarvikealan koulutusta kehitetään koko ajan eteenpäin, ammattitutkintokoulutusta on jo perustutkintokoulutus alkamassa.

Yrityksiä Lappian pihapiirissä Meän Liha, Arctic Ice Cream Factory, Ketomo Food.

Opiskelijoita 230, joista puolet nuoria, puolet aikuisia.

AMKien kanssa väyläopintoyhteistyötä.

Geenipankkieläimiä Lapin lehmii 150. Maitoa 270.000 litraa vuodessa.

Lampaita 300, joista kainuunharmaslampaita 50, muut suomenlampaita.

Mehiläisiä. Kasvigeenipankki.

Luonnonvarakeskus tärkein kumppani geenipankkien osalta.

Nurmikoealueita, viljakokeita.

Opiskelijat kaikessa toiminnassa mukana.

Kasvipuolella yhteistyötä Aromtechin kanssa: tyrnipensaat ja Tornion Panimon kanssa: humalaköynnökset.

Hankkeita, mm. pakastus- ja ravistelukontit hankittu.

Erikoiskasvupuolta kehitetään.

Vihanneksia, juureksia.

Oma lähiruokapuoti; myös Louen M-kauppaan viedään tuotteita myyntiin.

Energiaan liittyen: navetta max 5h sähkö takaisin, generaattori navetan vieressä. Navetalla pitää olla vettä eläimille ja lypsyrobotin pesuun; Tervolan kunnan vesijohto tulee tähän ja oma lähde, eläimille juomavettä tarvittaessa joesta pumpuilla. Varautumisen osalta henkilökunta nimetty, ketkä jää pyörittämään tilaa, traktoreista osa kiinnitetty tilalle ja osa menee tarvittaessa puolustusvoimien käyttöön. Biokaasulaitos on tällä hetkellä pois käytöstä. 5 km päässä Jurvan tila, jossa biokaasulaitos.

3. Yritysten Nato -valmiuksien edistäminen, Jari Iisakka, Lappia-Koulutus Oy/Lappia

Puheenvuoron herättämiä kysymyksiä:

-Voitettuja tarjouksia Suomeen tullut? Euromääriä ei tuoda julki.

-Rakennushankkeita onko tulossa Suomeen? Puolustusvoimien hallinnassa kilpailutusprosessi, kun puhutaan rakentamisesta Suomessa.

-Isoja harjoituksia järjestetään Lapissa, onko niihin liittyviä kilpailutuksia ollut? Henkilölogistiikkaan liittyen on ollut. Hotelli/majoituskilpailutuksia ei ole.

Liitytkää verkostoon ja hoitakaa koodisto kuntoon! Ei pelkästään valmistava teollisuus vaan myös palveluntarjoajien kannattaa hakeutua mukaan. Oppilaitosten testausympäristöt olisi hyvä valjastaa kaksoiskäytön näkökulmasta.

4. Keskustelu Lapin ilmasto- ja energiastrategian käsittelystä

Strategia pitää saada toimimaan, konkreettisiksi toimenpiteiksi asti, muutoin jää paperiksi.

Pj: Yrityksessä katsotaan omaa sarkaa. Hyvä ymmärtää ympäristöä laajemmin, mahdollisuuksia ja haasteita.

AMK: Kuten aikaisempi energiastrategia, hankerahoitusta tulee strategian mukaisesti. Strategiaa pyritään noudattamaan. Hankkeisiin tarvitaan yrityksiä.

REDU: Ollaan ratkaisevassa asemassa energian tuotanto- ja läpikulkupaikkana: vesivoimalat, tuulivoimalat, yhteydet Ruotsiin ja Norjaan ja Venäjään.

Lappia: Oppilaitoksen rooli, että testataan erilaisia ja uusia lajikkeita, miten menestyy, esim. kaurakokeet tällä hetkellä.

EVK: Kosteikkokohde olisi hyvä, koealue, veden pinnan nosto; yksi pieni Sodankylässä. Luke lähtisi varmasti mukaan. JTF-rahaa olisi tähän käytettävissä. Turvemaiden viljely kriittinen: ennallistamisvaatimus. EU:n ennallistamisasetus. Ruoantuotanto on tärkein. Huoltovarmuudesta pitää pitää huolta, mutta onko turpeelle korvaajaa? Tuotanto pitäisi kuitenkin taata.

Sovittiin, että syksyn kokouksessa tehdään ryhmätyötä strategian tiimoilta. Työskentely voisi toimia ajatusten tuuletuspaikkana, jossa jokainen saa uusia ideoita. Jokainen perehtyy strategiaan ennen kokousta tarkemmin: minkälaisia näkökulmia sieltä nousee ja mitä strategia kullekin taholle tarkoittaa. Pyydetään kokoukseen alustajaksi joku, joka on ollut strategian valmistelussa tiiviisti mukana.

5. Klusteritoimijoiden ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät,

- **Kokonaisuusturvallisuus omassa**

Ellappi: Kesätyöpaikat pantu auki, 10 harjoittelijaa, hyvin saatu väkeä aikaisemmin. Viime vuosi hyvä, täystyöllistetty. Kaukolämpö uutena liiketoimintana lähtenyt hyvin käyntiin. Sähköverkon ja kaukolämpöverkon ylläpito tärkein rooli kriisitilanteessa. Varautumissuunnitelmat otettu käyttöön. Kaksoiskäyttörooli: droonien hyödyntäminen.

Meri-Lapin työllisyysalue: 2600 työtöntä, YT:t mm. hoivapuolella -> kouluttautuminen muille aloille tai lähtö Ruotsiin, Mätis-messut oli viime viikolla.

Lapin AMK: Valmistuneiden osalta viime vuosi huippuvuosi. Sähköautomaatiopuolelta myös. Tutkimuspuolella kovaa kasvua. Valmistuvien palautteessa ollaan ykkösiä edelleen (2024, 2025). Harjoittelupaikkojen saanti haasteellisempaa, mutta harjoittelu järjestyy oppilaitoksessa tarvittaessa. Hamppuhanke -> pelletöidään ja poltetaan -> miten soveltuu; myös kokeilua, miten toimisi eristeenä.

Rovakairan verkkonrakennus: Työntäyteinen vuosi oli. Tykkyä ja kuuraa tiputettu runsaasti. Palkkasi heti 5 verkostoasentajaa (Kittilä, Sodankylä erityisen haasteellista); kilpailu kaivosten kanssa samasta työvoimasta ja asuntojen puute/kallis hinta. Akkuhankkeita liikkeellä: Sodankylään rakenteilla, Ounastähti-kuntayhtymä rakentaa Kittilään vastaavaa. Pullonkaula Fingrid. Oppisopimuksella palkkaavat, koettu hyväksi tavaksi. Verkostoasentajan täytyy osata käyttää moottorisahaa, ajaa mönkijää, moottorikelkkaa, viihtyä ulkotöissä ym – tällaisia henkilöitä on nykyään haastava löytää. Jotta pystyy itsenäisesti päivystämään, ottaa helposti viisi vuotta. Este liiketoiminnan kasvulle. -> Pj: Myrskyn valmiudet, miten yhteistyö, voisiko rakentaa yhteisen häiriöporukan? Oma suunnittelupalaveri vastaavien yritysten kanssa.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus: Eurooppa varustautuu. Rahoitusmahdollisuuksia monia. Toimintalinja 8 yrityksille: investointi- ja kehittämishankkeet. Toimintalinja 9: Puolustusinfraan rakentaminen. Esimerkkejä (kaksois)kehittämisen kohteista: tekoäly ja data-analytiikka, ohjelmistot, sensoriverkot, bioteknologia, kvanttitekniikka, edistyneet viestintäjärjestelmät ja suojattu tiedonsiirto, arktiseen toimintaan kehitetyt ratkaisut, testausympäristöjen perustaminen.

Lapin elinvoimakeskus: Moni yritys tarvitsisi aggregaatin. Maatalouspuolella alkutuotannossa varavoimasuunnitelma; lähdetty rahoittamaan yhteisiin tiloihin. Poroteurastamoissa ei ole ollut, sähkökatkohan voi tulla muustakin syystä kuin sodasta; kalalaitokset myös. Uutta ohjelmakautta valmistellaan. Vesiosuuskuntiin saatu varavoimalähteitä. MMM huoltovarmuusasiat ja valmiussuunnitelmat framilla olleet. Valmiussuunnitelmat edenneet hyvin eteenpäin yhteistoiminta-alueiden kanssa (sähkö, vesi, eläinten siirrot, jne); se on työllistänyt nyt. Tuetaan maatiloja edelleen uusiutuvan energian tuottamiseen (esim. aurinkopaneelit). Akut ei ole uusiutuvaa; eivät mene tällä ohjelmakaudella läpi. Tullut asetusmuutos biokaasulaitoksille; puolet saa myydä oman tilan ulkopuolelle, kun se tähän asti ei ole ollut mahdollista. Tervolassa käynnistynyt tilusjärjestely: Maanmittauslaitoksen ja viljelijöiden neuvottelujärjestely, lohkot isommiksi; muutaman vuoden kestää; Torniossa ollut vastaava ja siihen on oltu tyytyväisiä; Ylitornio pitäisi saada mukaan vastaavaan myös, mutta tuulimyllyasia hidastaa asiaa tällä hetkellä.

Rovaseudun työllisyysalue: Työttömiä ei juurikaan tällä alalla; osaajat revitään töihin, pikemminkin pulaa. Perusduunareita tarvittaisiin lisää, ettei kaikki lähtisi jatko-opintoihin, vaan jäisivät alalle. Sesongit pidentyneet, samoin työsuhteet. Kaksoiskehittäminen ja kokonaisturvallisuus: aloittavien yrittäjien suunnitteluvaiheeseen jo näitä näkökohtia pitäisi ottaa mukaan/ohjaukseen.

Lappia: Maaseutuyrittäjyyttä alettu arvostaa, sukupolvenvaihdoksia on, jo kolmas hyvä vuosi menossa peräkkäin. Posiolta ja Ranualta erityisen paljon opiskelijoita, paljon myös Rovaniemeltä. Huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyen mahdollista Lappia ja AMK hanke, agrologi puolen kanssa neuvottelut. Tilakoko suurentunut; ulkopuolista työvoimaa tarvitaan. Tuotantomäärä ei ole vähentynyt, vaikka tilamäärä on vähentynyt. Ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksen kokeiluun päästy, kuten Redukin: saa toteuttaa koulutusta huomattavasti nykyistä lainsäädäntöä vapaammin. Työelämän tarpeita kuullaan herkäällä korvalla. Ei YT, Kiinteistöjä myyty.

Redu: Aurinkopaneeliasentajakoulutusta yritetty saada liikkeelle vakuutusyhtiöiden kautta, hakijoita ei ole ollut. Valtakunnallisesti yritetään saada sertifikaatti aurinkopaneelien asennustyöhön, koska väärin asennusten takia tapahtuu talojen kastumisia ja paloja. Ammatillukio on haluttu paikka, osa jatkaa opintoja amiksen jälkeen. Kiinteistöjä vähennetään, kuten Wellevi myyty pois. Hakijoita on, Redu Edu puolella vähentynyt. Ilmajohtoharjoittelurata on. Uudet hyvät tilat sähköpuolella. Työssäoppimiset sujuu. Opiskelijoilla halua mieluummin sisätöihin; ulkotyö jakaa mielipiteet. Nuoria ja aikuisia opiskelee sähköasentajiksi; kerran vuoteen, korkeintaan kaksi ryhmää alkaa, toimii paremmin kuin jatkuva sisäänotto, teoriaopetuksen näkökulmasta. Lähiopetusta. Rovaniemi, Sodankylä, Kittilä ja Kemijärvi, opetusta kaikissa pisteissä. Kiinteistöjä vähennetään, jotta saadaan rahat opetukseen. Ei YT.

Neve Oy: kesätyöpaikkoja auki 20. Sähkövarasto Mustikkamaalle, päätös vasta. Varautumisharjoittelu on aktiivista.

Kemijoki Oy: 70 uutta kollegaa 1.3.2026 alkaen Caverionilta liikkeenluovutuksella, organisaatiomuutos, Valtioneuvoston periaatepäätös 2024. Käynnissä- ja kunnossapito on ollut

ulkoistettuna; nyt siis kotiutetaan -> huoltovarmuuden näkökulma. Käyttövarmuus ja turvallisuus on tärkeä pitää omissa käsissä. Investoinnit lisääntyvät: voimalaitosten korjauksia, patoasioista, jne. Projektiosaaminen uudessa organisaatiomallissa korostuu entisestään. Kriittistä infrastruktuuria. Puolustusvoimilta tiiviimpää yhteistyötä. Dronelentokiellot, kulunvalvontaa lisätty, henkilöturvaseelvityksiä, kyberturvallisuus (NIS2-direktiivi), tietoturvallisuus, vierailu- ja yleisöturvallisuus, kuten tulvaturismi. Avoimet ovet kokonaan lakkautettu. Poikkeustilanneharjoituksia on koko ajan. Kemijärven Ailankatunturin pumppuvoimalahanke, nähdään tarpeellisena sähköverkon toimivuuden näkökulmasta niin Euroopassa ja kansallisesti; hanke käynnistyy 2029, jos kaikki menee putkeen. Sähköasentajat ja koneasentajat, myös työnjohtoon 7-8 opiskelijaa kesäksi. Tähän asti ollut yhteistyötä AMKin kanssa, mutta nyt tarvitaan myös toiselta asteelta tässä uudessa organisaatorakenteessa.

Sovittiin, että jokainen tahollaan pohtii kaksoiskehittämistä oman organisaation näkökulmasta ennen seuraavaa kokousta.

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Seuraava kokousaika ja -paikka sekä teema

7.10.2026 klo 9-12 Rovaniemi, Lapin elinvoimakeskus, virastotalo TAI Ranualla maatalojen yhteinen biokaasulaitos? Hannu ja Tiina selvittää. Mirva lähettää heti kalenterikutsun kaikille.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.33.